

in distributiva iusticia nō attendit eq̄litas s̄m pportionē rei ad rē v̄l passiōis ad actō nē. vii dī cōtrapassū: s̄z s̄m pportionalitatem rei ad plōas et s̄ dictū ē. Ad p̄mū ḡ dicē dū q̄ illa forma dimini iudicij attēdit s̄z rō nē cōmutatiue iusticie: put. s̄. r̄compēsat p̄ mia meritū et supplicia p̄ctis. Ad scđ dō q̄ si alicui q̄ cōtitati fuiusset retribueretur aliqd p̄ seruitio ip̄so: nō esset b̄ distributie iusticie: s̄z cōmutatiue. i. distributiva. n. iusticia nō attēdit eq̄litas ei⁹ q̄d qs accipit ad id q̄d ip̄se ip̄pendit: s̄z ad id q̄d aliis accipit s̄m modū vtriusq; persone. Ad t̄tū dicendū q̄ q̄n actio iurisq; est voluntaria excedit iuriā am. et sic accipit ut maior res. vii oꝝ maiores penā ei recōpēsari nō s̄m differētiā quo ad nos: s̄z s̄m differentiā rei.

Dande s̄cide
randū ē de restituōe. Et circa b̄ q̄rūt octo. p̄ cuius actus sit. 2° vtr̄ necesse sit ad salutē oē ablātū r̄stitui 3° vtr̄ op̄orteat illud multiplicatiū restituē 4° vtr̄ op̄orteat restituī quod quis non absulit. 5° vtr̄ op̄orteat restituī ei a quo acceptū ē. 6° vtr̄ op̄orteat restituere eū q̄ accepit. 7° vtr̄ aliquē aliū. 8° vtr̄ sit statim restituendū.

Ad primū sic proce
ditur. Videl q̄ restituōe nō sit ac̄t iusticie cōmutatiue. Iusticia. n. respicit rōnē debiti s̄z sicut donatio p̄t cē ei⁹ q̄d nō debet: ita ēt et restituōe. ḡ restituōe nō ē ac̄t alicui⁹ p̄t iusticie. P. Illud q̄d īā trāsyt et nō ē restituī nō p̄t. s̄z iusticia et iūsticia sunt circa q̄dā actiones et passiōes q̄ nō manēt s̄z trāsēt ḡ restituōe nō videt eē ac̄t alicui⁹ p̄t iusticie. P. Restituōe ē q̄dā recōpensatio ei⁹ q̄d subtractū ē: s̄z aligd p̄t hōi subtrahi nō solū ī cōmutatiōe s̄z ēt ī distributiōe: puta cū aligs distribuēs min⁹ dat alicui q̄d deat h̄re. ḡ restituōe nō magis ē ac̄t cōmutatiue iusticie q̄d distributiue. S; 3. Restituōe ablātōi opponit. s̄z ablātio rei alienē ē ac̄t iūsticie circa cōmutationes. ḡ restituōe ei⁹ ē ac̄t iusticie q̄ ē ī cōmutationib⁹ directiua. P. dō q̄ restituere nihil aliud esse v̄r q̄d iterato aliquē statuere ī possessionē v̄l do minū rei sue. et ita ī restituōe attēdit eq̄

litas iusticie s̄m recōpēsatōe rei ad rē q̄d p̄tiner ad iusticiā cōmutatiū. et iō restituōe ē ac̄t cōmutatiue iusticie: qñ. s. res vni⁹ ab alio h̄e uel p̄ volūtate ei⁹ sicut ī mutuo vel deposito vel ī volūtate ei⁹ sicut ī rapia l̄ surto. Ad primū ḡ dō q̄ illud q̄d alteri non debet nō ē pp̄rie loquēdo ei⁹ et si aliqui eius fuerit et iō magis v̄r ēē noua donatio q̄d r̄sti tutio cū qs alteri reddit q̄d ei non debet. h̄z t̄tī aliquā filitudinē restituōis: q̄z res mālit̄ eadē ē: nō t̄tī est eadē s̄m formale rōnē quā respicit iusticia q̄d ēē suū alicui⁹. vii nec p̄ prie restituōe dī. Ad secundū dicendum q̄ nomē restituōis īq̄tū impoitat iteratōne quādā suppōit rei idēptitatē. et iō s̄m p̄inaz ip̄ositione noīs restituōe videt locū h̄re p̄cipue in rebus exteriorib⁹: q̄ manētes eades et s̄m substantiā et s̄z ius dñi ab vno p̄nt ad aliū deuenire. s̄z sicut ab h̄mōi rebus nomē cōmutatiōis trāslatū ē ad actiōes v̄l passiōes q̄ p̄tinēt ad reuerētiā vel iūriā alicuius p̄so ne seu nocimentiū ul̄ p̄fectū: ita ēt nomē restituōis ad b̄ deriuāt: que h̄z realiter n̄ manēt t̄tī manēt ī effectu vel corpāli: puta cūz ex p̄cūsiōe ledī corp⁹. vel q̄ ē ī opinione hominū: sicut cū aligs verbo opprobioso remanet infamat̄ vel eriā minoratus ī suo honorē. Ad t̄tū dō q̄ recōpensatio quā fac̄ distri buens ei cui dedit minus q̄d debuit sit per cōparationē rei ad rē: ut si quanto minus habuit q̄d debuit tanto plus ei def. et ideo īā p̄net ad iusticiā cōmutatiū.

Ad secundū sic pro
cedit. Videl q̄ n̄ sit ncciuā ad salutē q̄ fiat restituōe eius q̄d ablātū ē. Qd. n. ē ip̄ossibi le nō ē de necessitate salutis: s̄z aliqui ip̄ossibili ē restituē id q̄d ē ablātū: puta cū aligs abstulit alicui mēbrū vel vitā. ḡ nō v̄r ēē de necessitate salutis q̄ aligs restituat q̄d alicui abstulit. P. Cōmittere aliquō p̄ctū nō ē dō ne cessitate salutis: q̄z sic hō eēt pplexus. s̄z qñz illud q̄d auferē nō p̄t restituī sine p̄ctō: puta cū aligs alicui famā abstulit v̄x dicendo ḡ restituere ablātū nō ē de necessitate salutis. P. Qd factū ē nō p̄t fieri ut factū nō fuit. s̄z aliqui alicui auferē honor sue p̄sonē ex h̄ ip̄o q̄ passus ē ab aliquē iūste vitupāte eū. ḡ nō p̄t sibi restituī q̄d ablātū est. et ita nō ē dō necessitate salutis restituē ablātū est. P. Ille q̄ sp̄edit aliquē ab aliquē bono cōsequēdo videt

2
dat eius nōcumentū quē ipedit pp̄t odium
vel vidictā aut aliquid b̄mōi. et tunc si ipedit
ne p̄bēda def̄ dīgno ɔulēs q̄ nō def̄ āteq̄
sit firmatū q̄d ei def̄ tenetur qdē ad aliquā
recōpēsationē pensatis ɔditionib⁹ p̄sonaz
et negoc⁹ fīm arbitriū sapiētis nō tñ tenet
ad eq̄le: qz ille nondū fuerat accept⁹ et posat
multiplicē ipediri. si vero iā; firmatum sit
q̄ alicui def̄ p̄bēda et aliga pp̄t idebitā cāz
pcuret q̄d reuocetur. idē ē ac si iā habita ei
auferret. et iō tenetur ad restitutōnē eq̄lis:
tñ scdm suā facultatē.

Ad tertiuꝝ sic proce

ditur. Quidē q̄ nō sufficiat restituere simplū
q̄d iuste ablātuꝝ ē. Dī. n. e. 22. H̄is fur
tus fuerit bouē aut ouē. t̄ occiderit vel vēdi
derit. qnq̄ boues p̄ vno boue restituet et q̄
tuor oues p̄ vna oue: h̄i glibet tenet manda
tū dīne legis obfūare. ḡ ille q̄ furat tenetur
restituere quadruplū vel gntuplū. ¶ P. Ea
q̄ scripta sūt ad nīam doctrinā scripta sūt: et
dī. R. o. 15. h̄i Luc. 19. Zache⁹ dixit ad dīz.
H̄igd fraudai reddo quadruplū. ḡ bō dī
restituere multiplicatū id q̄d iuste accepit
¶ P. Nulli pōt iuste auferri id q̄d dare nō
dī. h̄i iudex iuste aufer ab eo qui furatus ē
plus q̄s furat ē. p̄ emenda. ḡ bō dī illud sol
uere. t̄ ita nō suffici redde: simplū. h̄i ē
q̄ restitutio reduc ad equalitatē q̄d iequa
lit̄ ablātuꝝ ē. h̄i aligs reddēdo. q̄d accepit sum
piū reducit ad equalitatē. ḡ solū tenet resti
tuē tñ qua ntū accepit. ¶ P. dī q̄d cū aligs
iuste accipit rē alienā dīlo sūt sibi ɔfideran
da. q̄rū vñū ē iequalitas ex pte rei q̄ qnq̄ ē
fine iuste: ut p̄z i mutuū: aliud aut ē iuste
cū culpa q̄ pōt ee ē cū equalitate rei: puta
cum aligs itēdat iſferre violetiā: h̄i nō p̄ualet
q̄tū ḡ ad primū adhibet remediuꝝ p̄ restitu
tionē inq̄tū p̄ ea equalitas repaſt: ad q̄d suf
ficit q̄ restituat tātuꝝ q̄tū habuerit dī alieno:
h̄i q̄tū ad culpā adhibet remediuꝝ p̄ penā cu
ius iſfictio p̄tinet ad iudicē. t̄ iō anq̄ sit con
dēnatia p̄ iudicē nō tenet restituē plus q̄
acepit: h̄i postq̄denat⁹ est tenet penā sol
uere. t̄ p̄ B. p̄z r̄uſio ad p̄mū: q̄ lex illa deimi
natia ē pene p̄ iudicē iſfigēde cū ad obfūā
tiā judicialē p̄cepti null⁹ teneat p̄ xp̄ aduen
tū ut h̄i habitū ē. pōt tñ idē vel ille statui i. le
ge h̄iāna de qua erit eadē rō. ¶ Ad scdū dī
q̄ Zacheus id dixit quasi superrogare volēs

illud ei auferre: qz qd̄ modicū deest q̄si nihil
deesse vñ: ut p̄bs dīc i. 2° p̄b̄ycorū. sed cūz ali
qs ipedit aliquē ne cōseq̄t p̄bēda vel aliquid
busiūmōi nō vñdet q̄ teneat ei ad restitutō
nē p̄bēde: qz qnq̄ nō posset. n̄ gr̄ restituē abla
tū ē de nccitate salutis. h̄i ē qd̄ Aug⁹ di
cit in ep̄la ad Paced. i. 4. q. 5. H̄ires aliena
pp̄t quā p̄ctn̄ ē reddi possit et nō reddit pe
nitētia nō agit h̄i simulat. si at̄ vñc̄t agit nō
remittit p̄ctn̄ n̄f̄ restituaf̄ ablātuꝝ: n̄ ut di
xi restitui pōt nō dīmittit p̄ctn̄ n̄f̄ restituaf̄
ablātuꝝ. ¶ P. dicendū q̄ restituē sic dīc
tū ē actus iusticie cōmutatiue q̄ i. qdā eq̄
litate cōfistit. t̄ iō restituē sp̄ortat redditioꝝ
illiū rei que iuste ablata ē. sic. n. p̄ iteratas
eius exhibitiōnē eq̄lē repaſt. si yō iuste abla
tū sit: iequalitas erit ut ei restituat: qz iusticia ē
equalitate cōfistit. cū ḡ fuār iusticia sit dī ne
cessitate salutis. n̄n̄ ē q̄ restituere id qd̄ in
iuste ablātuꝝ ē alicui sit de nccitate salutis.
¶ Ad primū ḡ dicendū q̄ i. qd̄ nō pōt recō
pensari equivalēs: sufficit q̄ recōpēsēt qd̄
possibile ē: sicut p̄z de honorib⁹ q̄ sūt ad deū
et ad parētēs: ut p̄bs dīc i. 8° ethicorū. t̄ iō qn̄
id qd̄ ē ablātuꝝ nō ē restituibile p̄ aliquid eq̄le
dī fieri recōpēsatio q̄lī possibilis ē: puta cū
aligs alicui abstulit mēbrū dī ei recōpēsare
vel i pecunia vel i aliquo honore cōsiderata
cōditione vñiūq̄ p̄sonaz fīm arbitriū bōi vi
ri. ¶ Ad secūdū dī q̄ aligs pōt alicui famaz
triplicē auferre. vno mō verū dicendo et iu
ste: puta cū aligs crīmē alicui⁹ p̄dit ordī dī
bito fūato: et tūc non tenet ad redditioꝝ
fame. alio⁹ falsū dīcēdo et iuste. et tūc tene
tur restituere famā cōfisitendo se falsū dīxisse:
z. 3° mō vñ dīcēdo h̄i iuste: puta cū aliquis
p̄dit crīmē alteri⁹ h̄i ordinē debītū. et tūc, te
nēt ad restitutiōnē fame q̄tū pōt: sine men
dacio tñ vtpote q̄ dicat se male dīxisse: l̄ q̄
iuste eū diffamauerit: vel si nō possit famaz
restituēt debēt ei alit̄ i recōpēsare sic et ī alius
dictū ē. ¶ Ad tīu dī q̄ actio cōtūmeliā infe
rentis nō pōt fieri vt nō fuerit: pōt tñ fieri ut
ei⁹ effectus. s. diminutio dignitatis p̄sonaz i
opiniōe boiūꝝ repare p̄ exhibitionē reuerē
tie. ¶ Ad q̄tū dī q̄ aligs pōt ipediri aliquē
ne h̄eat p̄bēda multiplicēt. vno⁹ iuste puta si
itendēs honorē dei vel vtilitatē ecclie p̄cu
ret q̄ def̄ alicui p̄sonaz digniori. et tūc nullo
mō tenet ad restitutiōnē vel ad aliquā recō
pēsationē faciendā. alio⁹ iuste puta si intē

vnde et p̄misserat: ecce dñm̄.lū bonorū meo
rū do paupib⁹. Ad tertiu dō q̄ index dē
nādo iuste pōt accipe aligd apli⁹ loco emen
de qđ tñ añq̄ dēniaref nō debebat.

Ad quartum sic pro

cedit. Videf q̄ aligs debeat restituē qđ nō
abstulit. Ille. n. ḡ dānū lsert alicui tenet dā
nū remouē. sed qñq; aligs dānificat aliquē
ultra id qđ accepit: puta cū aligs effodit se
mina dānificat eū ḡ semi auit in tota messe
futura. et sic videf q̄ teneat ad ei⁹ restitutō
nē. ḡ aligs tenet ad restitutionē ei⁹ qđ non
abstulit. P. Ille q̄ detet pecūniā creditorj
ultra ēminū p̄fixū videf eū dānificare in to
to eo qđ lucrari de pecunia possit: qđ tñ ipē
nō auferit. ḡ videf q̄ aligs teneat restituere
qđ nō abstulit. P. Justicia humana dñiua
tur a iusticia dīna. s̄z deo dō aligs restituere
plus q̄ accepit ab eo. s̄z illō Math. 25°. Hci
ebas q̄ meto vbi nō semino. et gregorio vbi n̄
sparsū. ḡ iustū ē vt etiā restituat hōi aliquid
qđ nō accepit. S̄z h̄ ē q̄ recōpēatio ad
iusticiā p̄tinet içtū eq̄litatē facit. s̄z si aligs
restitueref qđ nō accepit h̄ nō eēt eq̄le. ḡ ta
lis restitutio nō ē iustū q̄ fiat. R. dicēdū
q̄ aciq; dānificat aliquē videtur ei aufer
id i q̄ ipsū dānificat. dānū. n. dō ex eo q̄ ali
gs min⁹ h̄ q̄ dō h̄re fīm p̄bī i⁹ ethicorū. et
iō hō tenet ad restitutioē ei⁹ i q̄aliquē dā
nificauit. s̄z aligs dānificat dupliciter. vno⁹
q̄ aufer ei id qđ actu h̄ebat. et tale dānū est
s̄restituendū fīm recōpēationē eq̄lis: pu
ta si aligs dānificet aliquē diruēs domū ei⁹
tenet ad tantū içtū valet dom⁹. alio⁹ dānifi
cat aligs aliquēs ipediendo ne adipiscat qđ
erat i via h̄ndi. et tale dānū nō o⁹ recōpēare
et eq̄: q̄ min⁹ h̄re aligd virtute q̄ h̄re actu
q̄ at ē i via adipiscendi aligd h̄ illud solū s̄z
virtutē v̄l potētiā. et iō si redderef ei ut h̄ret
h̄ i actu restitueref ei qđ ē ablatū nō simplū
s̄z multiplicatū: qđ nō ē d̄ccitate restitutō
nis vt dictū ē. tenet tñ aliquā recōpēatio
nē facē fīm iōditionē psonaz et negocioruz.
Et p̄ h̄ p̄z r̄fis ad p̄mū et secūdū. nā ille qui
semē sparsit i agro nōdū h̄ messē i actu sed
solū i virtute. et sitr ille q̄ h̄ pecuniā nōdū
h̄ lucz i actu s̄z solū v̄tute. et v̄tūq; pōt m̄
tiplici⁹ ipediri. Ad tertiu dō q̄ de⁹ nibil r̄
quirit ab hoie nisi bonū qđ ipse i nob semia
uit. et iō v̄bū illud vel itelligit fīm prauaz eri-

stitionē fui pigri q̄ existimauit se ab alio
nō accepisse: vel itelligit q̄tū ad h̄ q̄ de⁹ re
grita nob̄ fructus donoz q̄ sūt abeo et a no
bis: q̄uis ipsa dona a deo sūt sine nob̄.

Ad quintum sic pro

cedit. Videf q̄ nō oporeat sp̄ restitutōez fa
cere ei a q̄ acceptū ē aligd. Nulli. n. debem⁹
noce. s̄z aliqñ eēt i nocumentū hois si ūdde
retur qđ ab eo acceptiz ē vel ēt i nocumen
tū aliorū. puta si aligs redderet gladiū depo
siū furioso. ḡ nō sp̄ est restituendū ei a q̄ ac
ceptū ē. P. Ille q̄ illicite aligd dedit n̄ me
ref illud recipare: s̄z qñq; aligs illicite dat
qđ alii etiā illicite accipit: sicut apparet i dā
te et recipiēte aligd simoniace. ḡ nō sp̄ resti
tuendū ē ei a q̄ acceptū ē. P. Null' tenet ad
ipossible. s̄z qñz ē ipossible restituere ei a q̄
acceptū ē: vel qz ē mortuus: vel qz nimis di
stat: uel qz ē ignot⁹. ḡ nō sp̄ facienda ē resti
tutio ei a q̄ acceptū ē. P. Magis dō hō ūcō
pensare ei a q̄ maius bñficiū accepit. sed ab
alios psonis hō pl⁹ accepit beneficij q̄ ab il
lo q̄ mutuavit vel depositus sicut a p̄tib⁹. ḡ
magis subvēiendū ē qñz alicui psonē alteri
q̄ restituendū ei a q̄ acceptū ē. P. Uanū ē
restituere illud qđ ad manū restituentis per
restitutioē peruenit. s̄z si p̄lat⁹ iuste aligd
ecclie subtraxit et ei restituat ad manū ei⁹ d
ueniet: qz ipse ē rex ecclie ūcuator. ḡ nō dēt
restituere ecclie a q̄ abstulit. et sic nō sp̄ resti
tuendū ē ei a q̄ ē ablatū. S̄z h̄ ē qđ dō R. o.
iz. Feddite oib⁹ debita: cui tributū tributū
cui vectigal vec igal. R. dicēdū q̄ p̄ resti
tutioē fit reductio ad eq̄litatē cōmutatiue
iustitie q̄ consistit i rex adequatōe sicut di
ctū ē. h̄mōi aut rerū adeq̄tio fieri nō possz
nisi ei q̄ min⁹ h̄ q̄ qđ suū est supplef qđ de
est. et ad hanc suppletionē faciēdā necesse ē
vt ei fiat restitutio a q̄ acceptū ē. Ad p̄mū
ḡ dicēdū q̄ qñ res restituēda appet eēt ḡui
ter nocua ei cui restitutio faciēda ē vel alii
nō ei dō tūc restitui: qz restitutio ordinatur
ad vtilitatē ei⁹ cui ūtituiſ. oſa. n. q̄ possidēt
sub rōne vtilis cadūt: nec tñ debet ille q̄ de
tiet rē alienā sibi appropriare s̄z vel ūseruare
ut cōgruo tpe restituat: uel etiā alibi tradere
tūtī cōseruādam. Ad secūdū dō q̄ aligs
dupliciter aligd dat illicite. vno⁹ qz ipsa da
tio ē illicita et h̄ legē: sicut p̄z in eo q̄ simo
niace aligd dedit. et talis meret amitter qđ

redit, unde nō dū ei restitutio fieri de his. et
qr etiā ille q acceptū legē accepit nō dū sibi
retinere sed dū i pios v̄sus quertere. alio⁹ ali
quis illicite dar: qr ppter rē illicitā dat. licet
ipsa datio nō sit illicita: sicut cū gs dat mere
trici ppter fornicationē. unde t mulier pōt
sibi reuicere qd ei datū ē. s̄ si sup̄flue ad frau
dez vel dolū extorsisset tenet eidez restitu
re. Ad tertium dū q si ille cui dū fieri restitu
tio sit oī igno⁹ dū hō restituere fīm q pōt
s. dando i el ynas p̄ salutē ipsi⁹ siue sit mor
tu⁹ siue sit viu⁹: pmissa tñ diligentē i ḡfītōe dū
psona ei⁹ cui⁹ restitutio facienda. si vero sit
mortu⁹ ille cui⁹ ē restitutō facienda dū restitui
heredi ei⁹ qui oputat q̄i vna psona cū ipo. si
ho ille sit multū distans dū sibi trāsmitti qd
ei debet. t p̄cipue si fit res magni valoris et
possit cōmode transmitti: aliogn dū aliq lo
co tuto dōpō ut p̄ eo ōfuerit t dōno significari
Ad quartū dū q aliquis de B qd ē sibi p̄
priū dū magis satisfacere pentib⁹ uel his a q
bus acceptit maiora būficia: nō at dū aliquis
recōpensare būfactori dalieno: qd otigeret
si qd dū vni alteri restitueret nisi forte in ca
su extreme necessitatē i q posset t deberet
aliquis ē auferre alienā ut p̄ pri ſhuēret. Ad
quintū dicēdū q plat⁹ pōt rē ecclie surripe
re triplicē. vno⁹ si rē ecclie nō sibi deputatā
s̄ alteri sibi v̄surparer: puta si eph⁹ v̄surparet
sibi rē copl. t tūc plānū ē qd dū restitutē po
nēdo i man⁹ eoy ad q̄s de iure ptinet. alio⁹
si rē ecclie sue custodie deputatā i alteri⁹ do
minū trāferat: puta cōsanguinei vel amici
t tūc dū restitueret ecclie. t sub sua cura h̄e
ut ad successore p̄uēiat. 3⁹ mō pōt plat⁹ sur
ripe rē ecclie solo aio dū. s. icipit h̄e animuz
possidēdi eā ut suā: t nō noīe ecclie. t tūc dū
restitueret talē aiuz deponēdo.

Ad sextum sic proce
dif. Vide q nō teneat s̄p restituē ille qui
acceptit. Per restitutōc, n. repas eq̄litas iu
sticie q̄ existit i B q̄ subtrahat ei q pl⁹ h̄z t dū
tur ei qui min⁹ h̄z. s̄ otigit qñz q̄ ille qui rē
aliquā ſtraxit alicui n̄ h̄z eā. s̄ duēit ad ma
nuis altē. ḡ nō tenet ille restitueret q̄ acceptit
s̄al⁹ q̄ rē h̄z. 3. Null⁹ tenet crime suū dte
gere. s̄ aliquā aligs restitutō faciendo cri
men suū detegit: ut p̄z i furto. ḡ nō sp tenet
ille q̄ abstulit restitueret. 3. Eiusdē rei nō
ē multotiens restitutō facienda. s̄ qñz mul

ti simul rent aliquā ſurripuit t vñ⁹ eom⁹ ea
itegre restituit. q̄ non sp ille q̄ acceptit tenet
ad restitutēdū. 3. Ille q̄ peccauit tenet
ſatissacere. s̄ restitutio ad ſatisfactōnē p̄t
ḡ ille q̄ abstulit tenet restituere. 3. Dicē
dū q̄ circa illum q̄ rē alienā acceptit duo ſe
cōſideranda. s. ipsa res accepta: t ipsa accep
tio. rōne aut̄ rei tenet eā restituere q̄ dū cā
apud se h̄z: qr qd h̄z v̄ltra id qd suū ē dū ei ſb
trabi t dari ei cui deest fīm formaz cōmuta
tione iusticie. ſed ipsa acceptio rei alienē pōt
triplicē ſe h̄e. q̄i q̄. n. ē i urois. s. 3. Volunta
tē exiſtēs ei⁹ qui ē rei dñs: ut p̄z i furto tra
pina. t tūc tenet ad reſtitutionē nō ſolū rōe
rei ſe etiā rōne iuorioſe actiōis ēt ſi res apud
ipsi⁹ nō remaneat. ſicut. n. qui p̄curit aliquē
tenet recōpensare iuuriā paſſo q̄uis apud
ipsi⁹ nihil maneat: ita ēt qui furaf uel rapit
tenet ad recōpensatōe dāni illati etiā ſi ni
hil inde habeat t v̄teri⁹ p̄ iuuria illata dū pu
niri. alio⁹ aligs accipit rē alteri⁹ i v̄tilitatē
ſuā abſeq̄ iuuria cū voluntate. s. ei⁹ cu⁹ ē res
ſicut p̄z i mutuis. t tūc ille q̄ accipit tenet
ad reſtitutionē ei⁹ qd acceptit: nō ſolū ratiōe
rei: ſed ēt rōne acceptōis: etiā ſi rem amicit
tenet recōpensare ei qui ḡvñ ſecit: qd nō ſie
ret ſi p̄ B dāni ſcurrat. 3⁹ mō aliquis accipit
rē alteri⁹ abſeq̄ iuuria nō p̄ ſua v̄tilitate. ſicut
p̄z i dōpositis. t iō ille qui ſic accipit i nllō te
neſ rōne acceptōis quinimō accipieđo ipe
dit obſequiū: tenet at rōne rei. t p̄p B ſi ei
ſubtrahat ſe abſeq̄ ſua culpa n̄ tenet ad ſu
am reſtitutionē. ſec⁹ aut̄ cēt ſi cū magna ſua
culpa rē depositā amitteret. Ad p̄mū ḡ dō
q̄ restitutio nō o: dñas p̄ncipalit ad B ſi il
le qui pl⁹ h̄z q̄ dū h̄e definiat: ſz ad B q̄ illi q
min⁹ h̄z ſuppleat. vñ in hiſ reb⁹ q̄ vñus pōt
ab alio accipe ſine ei⁹ detrimento nō h̄z locū
reſtitutio: puta cū aliquis accipit lumen a cā
dela alteri⁹. t iō q̄uis ille qui abstulit n̄ h̄e
id qd acceptit ſz l̄ alii ſit trāſlatū: qr n̄ alter
pias ſe ſua tenet ei ad reſtitutionē t ille qui
rē abstulit rōne iuorioſe actiōis t ille qui rez
h̄z rōne ipſius rei. Ad ſecundum dicēdū
q̄ hō et ſi nō teneat crimē ſuū detegere deo i
cōfessione. t ita p̄ ſacerdotē cui cofiteſ pōt
reſtitutionē facere rei alienē. 3. Ad tñu dū
q̄ qr restitutio p̄ncipalit ordinaſ ad remo
uendū dāni ei⁹ a q̄ ē aligd iuſte ablātū. iō
poſtq̄ ei ſeſtitutio ſufficiēs facia ē p̄vnuſ

alij nō tenēt ei vlt̄ri restituē. s̄z magl refusū
one facere ei g restituit. qd tamen pōt dō
nare.

Ad septimum sic pro

cedit. **V**ides q̄ illi g nō acceperūt nō teneā
tur restituere. **R**estitutō. n. qdā pena ē acci
pientis. s̄z nullus d̄z puniri nisi g peccauit. g
nullus d̄z restituere nisi g acceptit. **P**. **J**usti
cia nō obligat aliquid ad b̄ q̄ rē alteri auge
at. s̄z si ad restituē teneret n̄ solū ille qui
acceptit s̄z etiā illi q̄ q̄liēcūq̄ coopāt. augere
tur ex h̄ res ill̄ cui ē aliquid subtractū : tū q̄
sibi m̄litionē restituē fieret: tū ēt q̄ q̄n̄ ali
q̄ opā dāt ad b̄ q̄ aliquid res alicui auferat que
in ei nō aufer. g nō tenēt alij ad restituō
nē. **P**. Nullus tenēt se piculo exponēt ad
b̄ q̄ rē alteri saluet. s̄z aliqui manifestādo la
tronē vel ei resistēdo aliquid piculo moris se
exponeret. nō g tenēt aliquid ad restituēez
pp̄t h̄ q̄ non manifestādo latronē v̄l n̄ ei re
sultit. **H**̄z ē qd̄ d̄ R̄o. p. Digni sunt mor
te nō solū q̄ faciunt s̄z ēt q̄ d̄sentīt facienti
bus. g pari rōe etiā d̄sentītēs debēt restitu
ere. **R**̄d̄ sicut dictū ē: ad restituēez te
nef aliquid nō solū rōne rei alienē quāz acce
pit s̄z etiā rōne iuriōse acceptōis. t̄ iō quicū
q̄ est cā iuste acceptōis tenēt ad restituō
nē. qd̄ qd̄ contingit duplicit̄. directe. s. t̄ id̄
cte. Directe. qd̄ q̄n̄ id̄cūt aliquid alituzad ac
cipiendū. t̄ h̄ qd̄ triplicit̄. p̄ qd̄ modo mo
uendo ad ipsā acceptanceē. qd̄ quidē fit acci
piēdo cōsulēdo. cōsentiendo expresse t̄ lau
dando aliquē q̄si strenuū de hoc q̄ aliea ac
cipit. alio ex pte ipsi accipiēt: qz. s. eū recep
tat l̄ q̄liēcūq̄ ei auxiliū fert. 3° mō ex pte rei
accepte: qz. s. pticeps ē furtū vel rapie vel q̄si
soci maleficij. Indirecte vō q̄n̄ aliquid n̄ ip
dit cuz possit t̄ debeat ipedire: vel q̄ subtra
bit p̄ceptū sive q̄siliū ipediens furtū vel rapi
nā: vel q̄ subtrahit sūi auxiliū q̄ posset obſi
stere: vel q̄ occultat p̄ factū. q̄ his versibus
comprehendit. Iussio q̄siliū q̄sensus palpo re
cursus. Participās mut nō obſtans nō ma
nifestāt. **S**ciēdū tū q̄ q̄n̄ p̄missor sp̄ obli
gat ad restituē. p̄ iussio: qz ille q̄ iubet ē
principalē mouēs. vñ ipse principalē tenēt
ad restituēdū. 2° q̄sēl̄ i eo fine q̄ rapina fieri
nō pōt. 3° recursus q̄n̄. s. aliquid ē receptator la
tronū t̄ eis p̄ocinū p̄stat. 4° p̄cipiatō q̄n̄
s. aliquis participat i criminē latrociniū t̄ in

p̄da. 5° tenēt ille q̄ nō obſtāt cū obſtare tene
atur: sicut p̄ncipes q̄ tenēt custodire iusti
ciā i tra si p̄ eom defecū latrones icrescunt
ad restituē tenēt: qz reddit̄ q̄s bñt sunt
q̄i stipēdā ad hoc iſtituta vt iusticiā obſuet i
tra. i alij at casib̄ enumeratis n̄ sp̄ obligat
aliquid ad restituēdū. nō. n. sp̄ consiliū vel adu
latio v̄l aliquid b̄mōi est efficax cā rapine. vñ
tūc solū tenēt q̄siliator aut palpo. i. adulator
ad restituē q̄n̄ pbabilit̄ estimari pōt q̄
ex b̄mōi causis fuerit iuste acceptio suble
cuta. **A**d primū g dō q̄ nō solū peccat il
le q̄ p̄ctū exequit̄: s̄z et qui quocūq̄ modo
p̄cti ē cā: sive cōſiliado sive p̄cipiendo sive q̄
uis alio mō. **A**d secundū dō q̄ principalē
tenetur restituere ille qui est p̄ncipalis i fa
cto. p̄ncipalē qd̄ p̄cipies: secundario vō ex
quens. t̄ cōsequēt alij p̄ordinē. vno tū resti
tuente illi q̄ passus ē dānū: alij eidē restituē
re nō tenēt. s̄z illi q̄ sūt p̄ncipales i facto et
ad q̄s res p̄uenit tenēt alij restituēt q̄ ſt̄i
tuerit. qn̄ at aliquis p̄cipit iuste acceptōez
q̄ nō ſt̄iueq̄. n̄ ē restituēdo facienda cū resti
tutio p̄ncipalē ordies ad reintegrādā rē eī q̄
iuste ē vanificat̄. **A**d tertīū vō q̄ non sp̄ ille
q̄ nō manifestat latronē tenēt ad restituēez
aut qui n̄ obſtāt: vel q̄ nō rep̄hēdit. sed soluz
q̄i icūbit alicui ex officio: sicut p̄ncipibus
terre quib̄ ex hoc n̄ m̄ltū iminet p̄cūlū
pp̄t hoc. n. p̄tate publica potiūt vt sūt iuste
cie costodes.

Ad octauum sic pro

cedit. **V**ides q̄ n̄ teneāt aliquid restituere sta
tim. s̄z poti licite possit restituētē differre
Precepta. n. affirmatiua nō obligat ad sp̄. s̄z
nccitas restituēdi iminet ex p̄cepto affirma
tivo. g nō obligat hō ad statū restituēdū. **P**
Null̄ tenēt ad ipossible. s̄z q̄n̄ aliquid n̄ pōt
statū restituere. g null̄ tenēt ad statū restitu
endū. **P**. **R**estitutio ē qdā act̄ virtutis. s.
iusticie. t̄ps at ē vna de circūstātib̄ q̄ requi
runt ad act̄ vntū. cū g alie circūstātie non
sunt detinātē in actib̄ vntū. s̄z detinābilet
fm rōne prudētē. v̄r g nec i restituētē fit
t̄ps detinātū: ut. s. aliquid teneatur ad statū
restituēdū. **H**ed h̄ ē q̄ eadē rō eē videt̄
i oibus q̄ sūt restituēda. sed ille q̄ cōducit
opa mercēnary n̄ pōt differre restituētē.
ut p̄z p̄ illud qd̄ hēt Leuit. i9: Non morabi
tur op̄ mercēnary tui apud te vſq̄ mane

ḡ nec i alius restitutōib⁹ faciēdis pōt fieri
dilatio: s̄ statī restituere oꝝ. **R**° dīcēdū q̄
sicut accipere rē alienā ē pētm̄ ī justiciā ita
et detinē eā: q̄ p̄ b̄ q̄ aligs dñinet rē alienā
iūto dñō. ipedit eū ab vñi rei sue: t̄ sic ei fac̄
iūriā. manifestū ē at q̄ nec p̄ modicum rē
pus licer in pctō morari. s̄ glibet tenet p̄cēz
statī deserere: s̄m illō **Ecc.** 21. Quasi a facie
colubri fuge p̄ctā. t̄ iō glibz tenetur statiz re
stituere si pōt: uel petē dilationē ab eo q̄ hēt
vñi rei ccedē. Ad p̄mū ḡ dō q̄ p̄ceptū d̄ re
stitutione facienda q̄uis fm̄ formā sit affir
matū. iplicat tñ i se negatiū p̄ceptū i q̄ p̄
hibemur rē alteri dñinet. Ad scđz dō q̄ qn̄
aliquis nō pōt statiz restituere: ipsa ipoten
tia absoluīt eū ab istanti restitutōe faciēda
sicut et totaliē a restitutōe absoluīt si oio
sit ipotens. tñ remissionē uel dilationem
petere ab eo cui debet: aut per se aut paliū.
Ad tertium dō q̄ cuiuscq̄ circūstātie
omissio ſrīas ſtuti. p̄ dēminato ē hñdū q̄
oꝝ illā circūstātie obſuare: t̄ q̄ p̄ dilatōe re
stitutōis omittis pētm̄ iniuste detē: onis q̄d
iusticie opponi. iō nccē ē tps̄. ē dēminatu
ui statī restituuntio ſiat.

Einde ſide
randū ē de vitis opposit p̄
dictis iusticie prib⁹. **E**c p̄
de acceptione psonarum q̄
opponi iusticie distributi
ue. 2° de petis q̄ opponi iusticie ſmutati
e. Circa primū q̄rū ſtuoz. p̄ vtr̄ psonaz ac
ceptio ſit pētm̄. 2° vtr̄ hēat locū i dispēta
tione ſpūlū. 3° vtr̄ i exhibitione honoris
4° vtr̄ i iudicys.

Ad primū ſic proce
dit. Videſ q̄ psonarū acceptio nō ſit pētm̄
In noīe. n. p̄one intelligit p̄one dignitas
ſi ſiderare dignitates psonaz p̄tinet ad di
ſtributiuā iusticiā. ḡ psonaz acceptio non ē
pētm̄. **I**n reb⁹ huaniſ p̄ſoeſ ſit p̄ncipali
ores q̄z rea: q̄z rea ſit p̄p̄ psonas t̄ nō econ
uerso. ſi rerū acceptio nō ē pētm̄. ḡ mltō mi
nus acceptio psonarū. **P**. Apud deū nllā
pōt ēē inigtaſ uel pētm̄. ſy deū videſ p̄ſoas
accipe: q̄z iterdū duoz̄ hoīuz vñi ſtūtiois
vñi affunīt p̄ grāz t̄ alterū relingt in pctō
fm̄ illud **Matth.** 24. Duo erūt i lecto vñus
affumet t̄ ali' relinqt. ḡ acceptio psonarū

nō ē pētm̄. **P**35. Nibil p̄hibet i lege vñia
niſi p̄cēm: ſi psonarū acceptio p̄hibet Deū?
p̄. vbi dī. **N**ō accipieti cuiuscq̄ psonaz. ḡ pson
arū acceptio ē pētm̄. **R**° dō q̄ personarū
acceptio opponi iusticie distributiuā. con
ficit. n. equalitas distributiuā iusticie i b̄ φ
dīſis psonis oſla tr. buū ſm̄ pportionē ad
dignitates psonaz. ſi ḡ aligs ſideret illā p̄p̄
etate pſone p̄p̄. quā aligd q̄d ei cōſerf eti ci
debitū nō ē acceptio pſone ſi cāe. vnde glo,
super illud ad **Eph.** 6. Personarū acceptio
nō ē apud deū. dicit q̄ deū iuxta iūſt⁹ cau
ſas discernit nō personas: puta cuſi aliquis p̄
moueat aliquē ad magiſteriū properi ſuū
cientiā ſcientiē: h̄ attendit cauſa debita nō
perſona. ſi at aliquis conſideret in eo cuſi ali
quid ſert n̄ id p̄p̄ q̄d id q̄d ei dat eē ei p̄
portionatū uel dñi. ſi ſolū p̄p̄ h̄ p̄iſte bo
puta petr⁹ i martin⁹ ē. h̄ acceptio p̄ſoe q̄
n̄ auribuiſ ei aligd p̄p̄ aliquā cam q̄ ſaciat
ei dignū. ſi ſimplicē attribuiſ pſone. ad pſo
na at referr̄ q̄cū ſi cōdītio nō ſaciēt ad cāz
p̄p̄ quā ſit digr̄. h̄ dono: puta ſi aligs pmo
ueat aliquē ad plationē uel magiſteriū q̄ē
diues uel q̄ ē cōſanguine ſuū: ē acceptio
pſone. ſtingit tñ aliquā cōdītione ſone ſa
cere eā dignā ſpectu vñi rei t̄ nō ſpectu
alterius: ſicut ſanguineitas ſacit aliquē vi
gnū ad h̄ q̄ ſtūtuaſ heres p̄nony: nō at
ad h̄ q̄ ſiderat ei plato ecclesiastica. t̄ iō ea
dē cōdītio pſone i vno negoſio ſiderata ſa
cit acceptio ſone: i alio at non ſacit. ſic ſi
p̄z q̄ psonaz acceptio oppoſit iusticie oſtri
butiuā i h̄ p̄ pier pportionē agit. nibil at op
poni ſtūtū n̄i pētm̄. vñi ſequeſt̄ ē q̄ pſo
raū acceptio ſit pētm̄. **A**d primū ḡ dō q̄ in
distributiuā iusticia ſiderant ſuūdes per
ſonaz q̄ ſaciat ad dignitatē uel debiti cam
ſi i acceptio ſone ſiderant ſuūdes
q̄ nō ſaciat ad cam ut dīcūt̄. **A**d ſecun
dū dō q̄ pſone pportionat̄ ſi dignitatē
distributiuā ſit attendētē tāq̄ proprie cause
cuſi ſiderat ipſe pſone attēditur n̄ cā ut
cā. et iō p̄z q̄ ſuū ſone ſint digniores ſuū
pliciſ ſi tñ ſit digniores q̄d b̄. **A**d triū
dō q̄ duplex ū datō. vna gdē p̄tinēt ad iusti
ciā. qua. ſi aligs dat alicui q̄d ei ūbetur et cir
ca tales datōes attēditur psonaz acceptio.
alia ē datō ad libalitatē p̄tinens: ſi. gratis